

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 145/08-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. K. M., M., zastúpeného JUDr. I. R., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 SžoKS 86/2005 z 27. októbra 2006 a porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutiami Daňového úradu K. sp. zn. 709/340/39620/03-Ma z 24. septembra 2003, sp. zn. 709/340/39619/03-Ma z 24. septembra 2003 a sp. zn. 709/340/42306/03 z 23. októbra 2003 a rozhodnutiami Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky pracoviska K. sp. zn. VI/256/3/31/2004 z 9. januára 2004, sp. zn. VI/256/3/30/2004 z 9. januára 2004 a sp. zn. VI/256/30/85/2004 z 29. januára 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. M. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2007 doručená sťažnosť Ing. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) na porušenie označených ústavných práv rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), Daňového úradu K. (ďalej len „daňový úrad“) a Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“).

Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd SR ako súd, ktorého rozhodnutím bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe sťažovateľa, proti rozhodnutiu správneho orgánu, porušil vyššie namietané práva sťažovateľa tým, že pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutí daňových orgánov aplikoval ustanovenia všeobecne záväzných predpisov – zák. č. 289/1995 Z. z. spôsobom, ktorý je v rozpore s uvedenými základnými právami sťažovateľa. (...)

Podstatou argumentov sťažovateľa tak v konaní pred daňovými orgánmi, ako aj v konaní pred všeobecným i súdmi bola skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie dodatočný platobný výmer vydaný správcom dane je nezákonným rozhodnutím, pretože sťažovateľ nebol osobou vykonávajúcou zdaniteľné plnenia a preto kontrola týkajúca sa dane z pridanej hodnoty, ako aj dodatočný platobný výmer, ktorý bol na základe jej výsledkov vydaný, boli vykonané a vydané v rozpore s ustanoveniami právnych predpisov, predovšetkým zák. č. 289/1995 v znení platnom v čase, ku ktorému sa dodatočný platobný výmer vzťahuje v rozpore s ustanovením zákona č. 511/1992. (...) Podľa názoru sťažovateľa však vyriešenie tejto otázky je nevyhnutné pre posúdenie, či správca dane bol

oprávnený vykonať daňovú kontrolu, či správca dane bol oprávnený vydať napadnutý dodatočný platobný výmer. (...)

Sťažovateľ vidí pochybenie orgánov zodpovedných za porušenie práva aj v tom, že tak rozhodnutia daňových orgánov, ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu vychádzalo z postupu, ktorý nútil sťažovateľa konať niečo, čo mu zákon neukladá. (...)

Sťažovateľ znovu opakuje, že on ako súdny exekútor neodmietol správcovi dane nahliadnuť do exekučných spisov, pretože na sťažovateľa ako na súdneho exekútora sa správca dane s takouto žiadosťou nikdy neobrátil. (...)

Sťažovateľ v priebehu celého konania, tak pred I. stupňovým daňovým orgánom, ako aj v rámci odvolacieho konania a predovšetkým v konaní pred Krajským súdom v Košiciach a najvyšším súdom poukazoval na to, že napadnuté rozhodnutia považuje za nezákonné predovšetkým z dôvodu, že v období, ktorého sa napadnuté rozhodnutia daňových orgánov týkali, teda v roku 2000 a 2001, nebol platiteľom dane z pridanej hodnoty. (...)

Tak ako na to sťažovateľ opakovane poukazoval, nevyhnutným predpokladom pre posúdenie otázky, či bol sťažovateľ osobu povinnou platiť daň, je vyriešenie otázky, či bol sťažovateľ vykonával zdaniteľné plnenia alebo nie. (...)

Podstatou postupu Daňového úradu K., Daňového riaditeľstva SR a súdov oboch stupňov je záver, že pri určovaní sankcie sťažovateľovi, ktorá mu bola platobným výmerom Daňového úradu K. uložená, nie je podstatný text, teda obsah konkrétnych ustanovení zákona č. 289/2005 Z. z., ale „výsledný vzťah k štátnemu rozpočtu“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd na základe jeho sťažnosti nálezom vyslovil porušenie ním označených práv, zrušil napadnuté rozhodnutia, vec vrátil daňovému riaditeľstvu na nové konanie a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie a trový konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 70/00).

Podstata námietok sťažovateľa smeruje k právnenému posúdeniu otázky, či bol sťažovateľ v postavení súdneho exekútora v rozhodnom čase (r. 2000, r. 2001) osobou vykonávajúcou zdaniteľné plnenie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z pridanej hodnoty“), v tom čase platnom znení, alebo nie. Právne posúdenie tejto otázky má odôvodniť podľa názoru sťažovateľa to, či daňová kontrola týkajúca sa dane z pridanej hodnoty a jej výsledok bol v súlade s už uvedeným zákonom, alebo nie. Na podporu svojich tvrdení uvádza sťažovateľ aj judikáty najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 221/00 z 27. júna 2001 a sp. zn. 5 SŽ 131/99.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Je nesporné, že sťažovateľ ako exekútor si uplatnil vrátenie zaplatenie dane z pridanej hodnoty za rok 1999 z dôvodu, že nespĺňal podmienku § 2 ods. 2 písm. a) zák. č. 289/1995 Z.z., pretože neuskutočňoval zdaniteľné plnenia ani nevykonával podnikateľskú činnosť, ani činnosť súvisiacu s podnikaním.“

Sťažovateľ zastáva názor, že daňový úrad nemal právo vykonať daňovú kontrolu a následne vydať dodatočné platobné výmery, pretože:

1. svoju činnosť ako súdneho exekútora nemal exaktne definovanú zákonom o dani z pridanej hodnoty v znení platnom v rozhodnom čase ako činnosť zaradenú do zdaniteľného plnenia;

2. nechápal svoju činnosť ako činnosť podnikateľskú v súlade s § 2 ods. 2 písm. a) zákona o dani z pridanej hodnoty v znení platnom v rozhodnom čase;

3. tvrdí to, že daňový úrad nemal právo nahliadnuť do spisov súdneho exekútora a súdny exekútor nemal povinnosť mu spisy sprístupniť podľa zákona o dani z pridanej hodnoty v znení platnom v rozhodnom čase (začatie daňovej kontroly).

Tieto skutočnosti považuje za nedostatočne odôvodnené v rozhodnutiach všeobecných súdov v rámci preskúmania dotknutých rozhodnutí správnych orgánov a samotné rozhodnutia považuje za arbitrárne.

Ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť smeruje len do oblasti prehodnocovania dokazovania vykonaného pred všeobecnými súdmi s cieľom obnoviť možnosť preskúmania rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a do oblasti prehodnocovania právneho názoru všeobecných súdov. Všeobecné súdy (krajský súd aj najvyšší súd) dostatočným a presvedčivým spôsobom právne zdôvodnili svoje rozhodnutia, keď stanovili za zásadný problém to, či sťažovateľ umožnil daňovému úradu nahliadnutie do spisu za účelom daňovej kontroly. Následkom neumožnenia nahliadnutia do exekútorského spisu bol správny orgán (daňový úrad) toho názoru, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno a to, že neuskutočňoval v rozhodnom období zdaniteľné plnenie, a preto určil daň na základe daňových pomôcok. Z tohto právneho záveru sa odvíja aj právne zdôvodnenie existencie dodatočného platobného výmeru. Vyriešenie tejto otázky považuje aj sťažovateľ za kardinálny právny problém a odvádza od nej aj skutočnosť, či vykonával v rozhodnom období zdaniteľné plnenie, alebo nie.

Otázka postavenia sťažovateľa ako podnikateľa v súlade s § 2 ods. 2 písm. a) zákona o dani z pridanej hodnoty v znení platnom v rozhodnom čase bola v predchádzajúcich konaniach dostatočne odôvodnená (napr. aj stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky z 20. júna 1996), preto ani táto otázka nemôže znamenať porušenie označených ústavných práv. Túto právnu regulu a zmysel skoršieho zákona a jeho výklad potvrdzuje aj súčasný právny stav.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery

zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). V danom prípade možno konštatovať, že všeobecné súdy rozhodli v týchto medziach. Napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu nie je zjavne svojvoľné ani neodôvodnené, súd zistil skutkový stav a aplikoval naň relevantné ustanovenia platného práva, pričom svoj postup v odôvodnení riadne vysvetlil. Ústavný súd konštatuje, že postupom všeobecného súdu nijako nemohlo dôjsť k porušeniu označených ústavných práv, a preto v tejto časti odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s petitom sťažnosti, ktorá sa týka vyslovenia porušenia práv rozhodnutím daňového úradu a daňového riaditeľstva, ústavný súd konštatuje, že ochrana práv v nich namietaná bola zabezpečená odvolacími inštanciami a prieskumnou právomocou všeobecného súdu na základe ústavného princípu subsidiarity. Účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. US 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04). Preto ústavný súd v tejto časti odmietol sťažnosť ako neprípustnú.

Keďže sťažovateľ neunesol v tomto konaní bremeno tvrdenia protiústavnosti namietaných rozhodnutí, bola jeho sťažnosť ako celok odmietnutá (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008